

**ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ПРИВАТНИЙ ЗАКЛАД
«ДНІПРОВСЬКИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»**

Кафедра туристичного та готельно-ресторанного бізнесу

На правах рукопису

ТУРКО ВЛАДИСЛАВ ІГОРОВИЧ

**ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ТУРИЗМУ В УКРАЇНІ ПІД ВПЛИВОМ
ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ**

Спеціальність 242 Туризм
(код) (назва спеціальності)

Освітня програма Туризм
(назва)

Кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня магістра

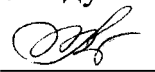
Науковий керівник:
Сазонець Ігор Леонідович,
доктор економічних наук, професор

РЕКОМЕНДОВАНО ДО ЗАХИСТУ

Протокол засідання кафедри

№ 5 від 16.12.2021р

Завідувач кафедри

 Тетяна Терешченко
(підпис) (Імя, ПРІЗВИЩЕ)

Дніпро, 2022

АНОТАЦІЯ

Турко В. І. Перспективи розвитку туризму в Україні під впливом євроінтеграційних процесів: 111 с., 25 рис., 17 табл., 86 джерел.

Дипломна робота на здобуття рівня вищої освіти «магістр з туризму». – Дніпровський гуманітарний університет, Дніпро, 2022.

Досліджено теоретичні підходи до розвитку туризму в умовах євроінтеграції України. Здійснено аналіз масштабів сучасного туризму та тенденцій розвитку транскордонних туристичних ринків в умовах міжнародного співробітництва. Оцінено туристичну галузь України з точки зору євроінтеграційних процесів. Проаналізовано діяльність туристичних компаній. Розглянуто наслідки впливу пандемії COVID-19 на туристичний ринок країн Європи та безпосередньо України. Розроблено ряд пропозицій щодо підтримки туристичної галузі України під впливом соціально-економічної та політичної кризи, євроінтеграційних процесів та пандемії COVID-19.

Ключові слова: євроінтеграція, світовий туристичний ринок, транскордонний туристичний ринок, туріндустрія, міжнародний туризм, внутрішній туризм, туризм в умовах COVID-19.

ABSTRACT

Turko V. I. Prospects for tourism development in Ukraine under the influence of European integration processes: 111 pages, 25 figures, 17 tables, 86 sources.

Thesis for the level of higher education «Master of Tourism». - Dnieper University for the Humanities, Dnipro, 2022.

Theoretical approaches to the development of tourism in the conditions of European integration of Ukraine are investigated. The analysis of scales of modern tourism and tendencies of development of cross-border tourist markets in the conditions of international cooperation is carried out. The tourism industry of Ukraine is assessed in terms of European integration processes. The activity of

tourist companies is analyzed. The consequences of the COVID-19 pandemic impact on the tourism market of Europe and Ukraine are considered. A number of proposals have been developed to support Ukraine's tourism industry under the influence of the socio-economic and political crisis, European integration processes and the COVID-19 pandemic.

Keywords: european integration, world tourist market, cross-border tourist market, tourism industry, international tourism, domestic tourism, tourism in COVID-19 conditions.

АННОТАЦИЯ

Турко В. И. Перспективы развития туризма в Украине под влиянием евроинтеграционных процессов: 111 с., 25 рис., 17 табл., 86 источников.

Дипломная работа на получение уровня высшего образования «Магистр по туризму». – Днепропетровский гуманитарный университет, Днепр, 2022.

Исследованы теоретические подходы к развитию туризма в условиях евроинтеграции Украины. Проведен анализ масштабов современного туризма и тенденций развития трансграничных туристических рынков в условиях международного сотрудничества. Оценена туристическая отрасль Украины с точки зрения евроинтеграционных процессов. Проанализирована деятельность туристических компаний. Рассмотрены последствия влияния пандемии COVID-19 на туристический рынок стран Европы и Украины. Разработан ряд предложений по поддержке туристической отрасли Украины под влиянием социально-экономического и политического кризиса, евроинтеграционных процессов и пандемии COVID-19.

Ключевые слова: евроинтеграция, мировой туристический рынок, трансграничный туристический рынок, туристическая индустрия, международный туризм, внутренний туризм, туризм в условиях COVID-19.

ЗМІСТ

ВСТУП	7
РОЗДІЛ 1. ВИЗНАЧЕННЯ ТЕОРЕТИЧНИХ ПІДХОДІВ ДО РОЗВИТКУ ТУРИЗМУ В УМОВАХ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ	10
1.1. Теоретичні підходи до розвитку туризму в контексті стратегічних пріоритетів Європейського Союзу	10
1.2. Масштаби сучасного туризму та його значення для економіки країн	20
1.3. Тенденції розвитку світових туристичних ринків	29
Висновки до розділу 1	38
РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ РОЗВИТКУ ТУРИЗМУ В УКРАЇНІ В КОНТЕКСТІ ПРОЦЕСУ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ	39
2.1. Аналіз масштабів та тенденцій сучасного туризму в Україні	39
2.2. Аналіз діяльності туристичних компаній України на туристичних ринках країн Європи	48
2.3. Напрямки активізації європейського співробітництва (на прикладі українсько-польського транскордонного ринку)	58
Висновки до розділу 2	67
РОЗДІЛ 3. ТУРИЗМ В УМОВАХ ПАНДЕМІЇ COVID-19	70
3.1. Вплив пандемії COVID-19 на туристичний ринок країн Європи	70
3.2. Вплив пандемії COVID-19 на туристичний ринок України	78
3.3. Шляхи підтримки туристичної галузі України	87
Висновки до розділу 3	96
ВИСНОВКИ	97
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	101

ВСТУП

Актуальність теми. Сучасний соціально-економічний та політичний стан України значно впливає на розвиток як внутрішнього, так і міжнародного туризму.

Процеси євроінтеграції, що відбуваються, і спроби реформування України, безумовно, позитивно впливають на перспективи розвитку туристичної галузі. При цьому наразі присутня глибока соціально-економічна криза у державі, спричинена політичною та економічною нестабільністю, а також розповсюдженням у світі пандемії COVID-19.

Така кризова ситуація за останні роки призвела до тотального зuboження населення України та знищила розвиток міжнародного туризму майже нанівець.

Проте, незважаючи на це, різноманіття та різноспрямованість євроінтеграційних процесів призводить іноді до несподіваних результатів, які, впливають на динаміку розвитку туристичної галузі України.

Актуальність теми зумовлена тим, що у сучасних умовах нестабільної ситуації в Україні процес її євроінтеграції до Європейського Союзу робить необхідним пошук дієвих напрямків та механізмів активізації європейського співробітництва через розвиток транскордонного туристичного ринку, що спрямований на ефективне використання європейського потенціалу, якісні реформи в економіці країни, політичній та соціальній сфері.

Розвитку туризму в Україні під впливом євроінтеграційних процесів присвячено чимало наукових робіт провідних вчених, серед яких Біланюк О. П., Графська О. І., Ціхановська В. М., Ковальчук С. Я. та Яровий В. Ф. Вони розглядали процеси євроінтеграції з точки зору Європейського досвіду та у більш сприятливих умовах, ніж Україна знаходиться зараз.

Недостатній огляд євроінтеграційних процесів розвитку туризму в Україні наразі, коли економіка загалом та туризм зокрема, зазнали значних

втрат зумовив вибір теми дипломної роботи.

Мета роботи полягає в системному аналізі та виявленні нових ефективних шляхів підтримки та розвитку туризму в умовах євроінтеграції, соціально-економічної та політичної кризи, пандемії COVID-19 в Україні.

Завдання роботи. Для досягнення поставленої мети необхідно вирішити наступні завдання:

- Розглянути теоретичні підходи до розвитку туризму в умовах євроінтеграції України.
- Проаналізувати масштаби сучасного туризму та тенденції розвитку транскордонних туристичних ринків в умовах міжнародного співробітництва.
- Оцінити туристичну галузь України з точки зору євроінтеграційних процесів.
- Проаналізувати діяльність туристичних компаній України і європейських туристичних компаній, що мають представництва в Україні.
- Розглянути напрямки активізації європейського співробітництва (на прикладі українсько-польського транскордонного ринку).
- Проаналізувати наслідки впливу пандемії COVID-19 на туристичний ринок країн Європи.
- Проаналізувати наслідки впливу пандемії COVID-19 на туристичний ринок України.
- Розробити ряд пропозицій щодо підтримки туризму України.

Об'єктом дослідження є теоретичні та практичні аспекти розвитку європейського співробітництва туристичної індустрії.

Предметом дослідження є туристичний ринок України в умовах євроінтеграції, що зазнає зовнішніх та внутрішніх впливів.

Методами дослідження є вивчення і аналіз теоретичних підходів у галузі туризму; інтерпретація робіт вітчизняних та світових вчених, які присвячені євроінтеграції. В робочому процесі використовувалися такі

загальнонаукові методи дослідження: логічне узагальнення, системний, структурний, статистичний, порівняльний, графічний аналіз – при оцінці та аналізі туристичної діяльності країн Європи та України, їх євроінтеграційних процесів; SWOT-аналіз – при аналізі діяльності європейської туристичної компанії, що має представництво в Україні; стратегічний аналіз – при аналізі перешкод, що виникають у туристичній сфері і заважають її розвитку; також при наданні рекомендацій, щодо їх усунення у галузі туризму.

Наукова новизна магістерської роботи полягає у наступному:

- виявлено сучасні тенденції розвитку туризму в умовах євроінтеграції, а саме: створення глобального ринку туристичних послуг; конкуренція туристичних регіонів; формування стратегічних союзів; впровадження інновацій для надання міжнародних туристичних послуг; загострення проблем у туризмі та пошук їх ефективного вирішення.

- проаналізовано туристичну індустрію країн Європи, зокрема Польщі та України, виявлено перспективи їх міжнародного співробітництва;

- надано ряд рекомендацій щодо підтримки туристичної галузі України під впливом євроінтеграційних процесів та в умовах поширення пандемії COVID-19.

Практичне застосування одержаних результатів. Розроблені в магістерській роботі практичні рекомендації є підставою для роботи менеджерів туристичних, готельних та ресторанних підприємств, представників державних органів влади щодо підвищення розвитку туризму в Україні загалом та в умовах євроінтеграції

Апробація. Матеріали дипломної роботи пройшли апробацію на таких Міжнародних науково-практичних конференціях: «Теорія та практика менеджменту» [1], «Теоретико-прикладні аспекти розвитку індустрії гостинності, туризму, виробництва в умовах міжнародної економічної інтеграції» [2] та «Реформування процесів публічного управління в сфері освіти та науки України у глобалізаційному та інформаційному суспільстві» [3].

ВИСНОВКИ

Питання розвитку туризму в Україні під впливом євроінтеграційних процесів наразі є об'єктом пильної уваги зі сторони держави, адже саме вона зацікавлена у максимальній ефективності та результативності реформування механізму функціонування туристичної сфери країни до стандартів, законів, правил ЄС. За допомогою євроінтеграції наша держава розвиватиметься і стане конкурентоспроможною на міжнародному туристичному ринку. У цій роботі були розглянуті особливості євроінтеграційних процесів, перешкоди до їх реалізації та шляхи розвитку туристичної діяльності при них.

Проведені в роботі дослідження дозволили зробити наступні висновки:

По-перше, розвиток транскордонних туристичних ринків між Україною та країнами ЄС має спиратися на такі концепції: розумної спеціалізації, сталого та інклюзивного розвитку, регіональної інноваційної системи, «розумного міста (регіону)», що в свою чергу розглядають весь потенціал активізації впровадження інноваційних продуктів та технологій у туристичну галузь для пошуку нових напрямків економічного зростання і сприяють її розвитку загалом.

Сьогодні туризм став потужним важелем впливу на світову економічну систему.

Позитивний вплив туризму на економіку держав відбувається при його всебічному розвитку, а негативний проявляється у забиранні фінансів з інших сфер економіки до туристичної, що створює економічний дисбаланс.

Туристична діяльність зараз займає одне з провідних місць у структурі світового ВВП та зайнятості населення світу і приносить значний грошовий внесок до бюджету багатьох країн світу.

Показники прямого, загального, індукованого внеску туризму у ВВП, а також рівень зайнятості населення в ситі, та зокрема у Європейському регіоні, у 2020 р. значно зниклися через зменшення світового туристичного потоку,

яке викликано зниженням попиту, високим рівнем цін та розповсюдженням у світі пандемії COVID-19. Проте, станом на 2021 р. туризм помалу нарощує свій сталий темп розвитку.

Відповідно, сучасними тенденціями розвитку туризму виступають: створення глобального ринку туристичних послуг; конкуренція туристичних регіонів; формування стратегічних союзів; інформатизація, впровадження інновацій для надання міжнародних туристичних послуг; загострення регіональних соціокультурних й екологічних проблем у туризмі та пошук напрямків для їх ефективного вирішення.

По-друге, автором було встановлено, що Україна потребує активного реформування, на базі якого відбудеться створення високо конкурентоспроможного туристичного продукту, що посилить авторитет України на світовому міжнародному ринку туристичних послуг.

Ефективність туристичної країни характеризується високими показниками роботи її туристичних компаній та іноземних представництв.

Одним із найвідоміших європейських турагентів і водночас туроператорів, що має представництво в Україні, є компанія «TUI».

Автором було проаналізовано поточну діяльність туристичної компанії «TUI» на ринку України за допомогою методу SWOT-аналізу, і визначено наступне:

– Сильними сторонами компанії є: бренд та репутація компанії; ефективна маркетингова політика; гнучка цінова політика; високий професіоналізм співробітників; широкий асортимент послуг; якість надання послуг; наявність фінансових ресурсів; сприятливе географічне розташування.

– Слабкими ж сторонами виступають: вплив фактору сезонності на прибуток компанії; висока вартість обслуговування у періоди підвищеної відвідуваності; недостатність просування туристичного бренду компанії; низький рівень якості інфраструктури, що впливає на діяльність компанії; недостатнє охоплення ринку компанією; нестабільна економічна ситуація в

яке викликано зниженням попиту, високим рівнем цін та розповсюдженням у світі пандемії COVID-19. Проте, станом на 2021 р. туризм помалу нарощує свій сталий темп розвитку.

Відповідно, сучасними тенденціями розвитку туризму виступають: створення глобального ринку туристичних послуг; конкуренція туристичних регіонів; формування стратегічних союзів; інформатизація, впровадження інновацій для надання міжнародних туристичних послуг; загострення регіональних соціокультурних й екологічних проблем у туризмі та пошук напрямків для їх ефективного вирішення.

По-друге, автором було встановлено, що Україна потребує активного реформування, на базі якого відбудеться створення високо конкурентоспроможного туристичного продукту, що посилить авторитет України на світовому міжнародному ринку туристичних послуг.

Ефективність туристичної країни характеризується високими показниками роботи її туристичних компаній та іноземних представництв.

Одним із найвідоміших європейських турагентів і водночас туроператорів, що має представництво в Україні, є компанія «TUI».

Автором було проаналізовано поточну діяльність туристичної компанії «TUI» на ринку України за допомогою методу SWOT-аналізу, і визначено наступне:

– Сильними сторонами компанії є: бренд та репутація компанії; ефективна маркетингова політика; гнучка цінова політика; високий професіоналізм співробітників; широкий асортимент послуг; якість надання послуг; наявність фінансових ресурсів; сприятливе географічне розташування.

– Слабкими ж сторонами виступають: вплив фактору сезонності на прибуток компанії; висока вартість обслуговування у періоди підвищеної відвідуваності; недостатність просування туристичного бренду компанії; низький рівень якості інфраструктури, що впливає на діяльність компанії; недостатнє охоплення ринку компанією; нестабільна економічна ситуація в

Україні, що впливає на діяльність компанії; нестабільна політична ситуація в Україні, що впливає на діяльність компанії; поширення у світі пандемії COVID-19, що впливає на діяльність компанії.

– Можливості, що допоможуть розвинути горизонти діяльності компанії: зниження ціни та надання знижки клієнтам; послаблення позицій існуючих конкурентів за рахунок популярності та довіри клієнтів; розширення діяльності за рахунок статусу фірми як туроператора та турагента; охоплення нових перспективних сегментів ринку; державна підтримка малого та середнього бізнесу; прискорення росту туристичного ринку і асортименту; займання позиції беззаперечного лідера серед інших компаній на ринку; використання світового досвіду у ході європейського співробітництва.

– Загрозами виступають: поява нових сильних конкурентів на ринку; зниження темпів зростання ринку; несприятлива зміна валютного курсу; зниження платоспроможності населення; зміна вподобань населення; банкрутство; загострення політичного конфлікту України із Російською Федерацією, підвищення рівня захворюваності населення світу і зокрема України епідеміями, у т. ч. і COVID-19.

За результатами SWOT-аналізу визначено, що поєднання «сильні сторони-слабкі сторони-можливості» перекриває незначні або взагалі відсутні ефекти поєднання «сильні сторони-слабкі сторони-загрози», що показує, що нині європейське представництво компанії «TUI» в Україні ефективно розвивається.

Активізація транскордонного співробітництва в умовах євроінтеграції є стратегічним напрямком розвитку держав, що беруть у ньому частку.

Аналіз українсько-польського транскордонного співробітництва на туристичному ринку показав, що європейське співробітництво України та Польщі вимагає впровадження таких напрямків активізації:

– Запровадження єдиного цифрового майданчика українсько-польського транскордонного туристичного ринку.

- Завзятого просування туристичних продуктів (послуг) українсько-польського європейського транскордонного туристичного ринку.

- Розвитку нових видів туризму.

- Удосконалення законодавчої бази України у туристичній сфері.

По-третє, автором було проаналізовано вплив пандемії COVID-19 і виявлено, що вона принесла негативний внесок до країн Європи, зокрема на туристичний сектор.

На Україну розповсюдження COVID-19 також впливало у більшому ступені негативно, так як знизилася кількість туристичних потоків, зупинили свою діяльність туристичні, курортно-рекреаційні, оздоровчі об'єкти (турбази, оздоровчі комплекси тощо), а також підприємства малого та середнього бізнесу, що надавали туристичні послуги громадянам.

Попри всі негативні наслідки, які принесла пандемія COVID-19 для туристичного сектору України, виявилось, що такі зміни у світі приносять і свою користь. В Україні вона виражається підвищенням розвитку внутрішнього туризму, що в свою чергу дає змогу багатьом напрямом оговтатися від економічних наслідків пандемії, водночас захистити робочі місця та повернути соціальні переваги, які пропонує туризм.

Крім розвитку внутрішнього туризму, зріс розвиток нових видів туризму: гастрономічного, екологічного, діджиталізованого тощо.

За винятком тих заходів, що вже реалізував наш уряд для поліпшення та підтримки туризму України, автором рекомендується втілити ще такі міри:

- Пом'якшити соціально-економічні наслідки кризи, спричиненої COVIDом.

- Підвищити конкурентоспроможність туріндустрії України.

- Просувати інновації та цифровізацію у сфері туризму.

- Посилити партнерські стосунки між відповідними країнами та підприємствами для забезпечення стабільного розвитку туризму.

Имя пользователя:
Федосова Юлія

ID проверки:
1010323180

Дата проверки:
15.02.2022 12:06:20 EET

Тип проверки:
Doc vs Internet + Library

Дата отчета:
15.02.2022 12:07:29 EET

ID пользователя:
100005559

Название файла: Дипломна_робота_Турко_В_І_

Количество страниц: 113 Количество слов: 22734 Количество символов: 169646 Размер файла: 2.08 MB ID файла: 1010271

29.8%

Совпадения

Наибольшее совпадение: 4.29% с Интернет-источником (https://ird.gov.ua/irdd/d20191218_a805_BilanyukOP.pdf)

27.3% Источники из Интернета

900

Страница 115

7.62% Источники из Библиотеки

55

Страница 128

0% Цитат

Исключение цитат выключено

Исключение списка библиографических ссылок выключено

0% Исключений

Нет исключенных источников

Модификации

Обнаружены модификации текста. Подробная информация доступна в онлайн-отчете.

Замененные символы

11